

Sygn. akt II PK 44/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa J. B. i Ogólnopolskiego Akademickiego Związku Zawodowego w Warszawie

przeciwko Politechnice W. o wynagrodzenie za gotowość do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 września 2009 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 25 września 2008 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 września 2008 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Spółecznych zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W., oddalając powództwo ponad kwotę 1.200 zł oraz nakazując powodowi – J. B. zwrócić na rzecz strony pozwanej 39.028,18 zł i oddalając dalej idące żądania.

Powyższy wyrok zapadł na skutek uchylenia przez Sąd Najwyższy wyroku sądu drugiej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że z motywów zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że kwestią sporną, która pozostała do wyjaśnienia, jest kwestia, czy powodowi przysługuje ochrona przewidziana w art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, a co za tym idzie czy ma on prawo do żądania wynagrodzenia za czas gotowości do pracy.

Sąd zauważył, że z ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd pierwszej instancji, nie kwestionowanych przez strony wynika, że strona pozwana po orzeczeniu Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 kwietnia 2000 r., która utrzymała w mocy orzeczenie o wydaleniu powoda z zawodu nauczycielskiego powiadomiła go o wygaśnięciu jego stosunku pracy na podstawie art. 95 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 65, poz. 385 ze zm.). Wobec tego należało uznać, że strona pozwana nie podejmowała żadnych czynności zmierzających do wywołania skutku w postaci rozwiązania stosunku pracy, a jedynie stwierdziła, że nastąpiło jego wygaśnięcie w następstwie zajścia prawem określonych zdarzeń.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że z motywów zawartych w uzasadnieniu Sądu Najwyższego wynika, że w takim przypadku nie ma zastosowania przepis art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, gdyż skutek w postaci ustania stosunku pracy nastąpił niezależnie od woli pracodawcy. Skoro ochrona przewidziana w art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych nie przysługuje pracownikowi będącemu działaczem związkowym w przypadku wygaśnięcia stosunku pracy z mocy prawa, na podstawie art. 95 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym, to nie przysługuje mu również roszczenie o wynagrodzenie za cały okres pozostawania bez pracy przewidziany w art. 57 § 2 k.p.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, że brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda dotyczącego zasądzenia mu wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie od 1 maja 2000 r. do 28 lutego 2001 r. i od 1 października 2001 r. do 30 września 2002 r. i z tych względów zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W ocenie sądu słusznie również podniosła strona pozwana, że powodowi nie przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy na podstawie art. 57 § 1 k.p. mimo, że podjął on pracę w wyniku przywrócenia do pracy. Po pierwsze z tego względu, że takie wynagrodzenie przysługuje w razie niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, a strona pozwana nie podejmowała jednostronnych czynności zmierzających do rozwiązania z powodem stosunku pracy, a jedynie stwierdziła jego wygaśnięcie. A po drugie dlatego, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 25 maja 2006 r. oddalono apelację od wyroku Sądu Rejonowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 lipca 2005 r., którym zasądzono już na rzecz powoda kwotę 10.542 zł za czas pozostawania bez pracy od marca do września 2001 r.

Sąd zauważył, że wynagrodzenie, o którym mowa w art. 57 k.p., jest świadczeniem pieniężnym należnym pracownikowi przywróconemu do pracy na mocy art. 56 k.p. Warunkiem uzyskania przez pracownika prawa do tego wynagrodzenia jest zgłoszenie - w terminie siedmiu dni od uprawomocnienia się orzeczenia sądu pracy - gotowości niezwłocznego podjęcia pracy w ramach restytuowanego stosunku pracy. W ocenie sądu wynagrodzenie to spełnia funkcję analogiczną do wynagrodzenia przysługującego pracownikowi na mocy art. 47 k.p. Jest ono rodzajem odszkodowania majątkowego, którego celem jest kompensacja uszczerbku poniesionego przez pracownika wskutek bezprawnego rozwiązania z nim umowy o pracę w trybie natychmiastowym.

Wobec tego, niezależnie od rozważań dotyczących braku ochrony wynikającej z art. 32 ustawy o związkach zawodowych, w ocenie sądu brak jest również podstaw do zastosowania przepisu art. 57 § 1 k.p. w odniesieniu do żądania powoda dotyczącego wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Sąd podniósł następnie, że strona pozwana domagając się uwzględnienia apelacji zgłosiła wniosek o zwrot spełnionego na rzecz powoda świadczenia w kwocie 40.228,18 zł na podstawie art. 415 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny uwzględniając treść tego przepisu, który stanowi, że sąd, uchylając lub zmieniając wyrok, na wniosek skarżącego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia uwzględnił wniosek w części dotyczącej kwoty 39.028,18 zł, zaś w

pozostałym zakresie wniosek oddalił. Uwzględnienie wniosku o zwrot spełnionego świadczenia do kwoty 39.028,18 zł, wynikało z treści wyroku Sądu Najwyższego, którym to wyrokiem uchylono poprzedni wyrok Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, natomiast w części dotyczącej kwoty 1.200 zł wyrok nie został zmieniony, gdyż dalej idąca skarga kasacyjna została oddalona.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił więc stanowiska powoda, który domagał się nieuwzględnienia wniosku dotyczącego zwrotu spełnionego świadczenia podnosząc, że strona pozwana może wystąpić z pozwem w odrębnym procesie w trybie powództwa o bezpodstawne wzbogacenie, gdzie powód mógłby wykazywać przesłanki zwalniające go z obowiązku zwrotu tego świadczenia.

Sąd zauważył, że instytucja regulowana w przepisie art. 415 k.p.c. tradycyjnie określana jest jako *restitutio in integrum*. Celem jej jest likwidacja ujemnych skutków wiążących się dla strony skarżącej prawomocny wyrok, powstałych na skutek dobrowolnego spełnienia świadczenia, w razie późniejszego uwzględnienia skargi kasacyjnej. Uchylenie lub zmiana prawomocnego wyroku sprawia, że spełnione na jego podstawie świadczenie jest nienależne w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Sąd podkreślił, że w doktrynie i orzecznictwie przeważa pogląd, że strona spełniająca świadczenie może na podstawie przepisów art. 410 i następnych k.c. wytoczyć powództwo o zwrot świadczenia bądź zgłosić wniosek o jego zwrot lub o przywrócenie stanu poprzedniego w postępowaniu toczącym się na skutek uwzględnienia skargi kasacyjnej. Jak przyjął Sąd Najwyższy przepis art. 415 k.p.c. nie narusza przepisów prawa materialnego o świadczeniu nienależnym i nie wyłącza stosowania tych przepisów w sprawie o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywrócenie stanu poprzedniego (wyrok SN z dnia 25 września 1965 r., I PR 372/65, OSNC 1966, nr 5, poz. 83).

Sąd Apelacyjny zauważył, że w doktrynie zwrócono uwagę na niedoskonałość koncepcji oparcia wniosku restytucyjnego na przepisach prawa materialnego o nienależnym świadczeniu. Wynika to z tego, że przepisy o nienależnym świadczeniu umożliwiłyby restytucję jedynie świadczeń, których treścią jest *dare*, czyli świadczeń polegających na wydaniu rzeczy lub zapłacie

sumy pieniężnej. Przepisy te nie mogłyby stanowić podstawy restytucji innych świadczeń. Wyrażony został także pogląd, iż przepisy kodeksu postępowania cywilnego, w tym art. 415 stanowią samodzielną podstawę szczególnego roszczenia o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywrócenie stanu poprzedniego (roszczenia restytucyjnego). Oznacza to przyznanie przepisowi art. 415 k.p.c. częściowo materialnoprawnego charakteru. Koncepcja ta umożliwia uzasadnienie podstaw żądania restytucyjnego niezależnie od charakteru dochodzonego świadczenia. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił stanowisko, iż przepis art. 415 k.p.c. stanowi samodzielną podstawę szczególnego roszczenia, jakim jest roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia i z tego względu uznał wniosek strony pozwanej za częściowo uzasadniony.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługiwał na uwzględnienie wniosek powoda dotyczący sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, a co za tym idzie odrzucenia apelacji, gdyż wartość ta przekracza kwotę 50.000 zł, a z uwagi na brak prawidłowej opłaty od apelacji jest ona niedopuszczalna. Stanowisko to nie zasługiwało na akceptację ze względu na związanie sądu zaleceniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku uchylającym sprawę do ponownego rozpoznania, a ponadto sprawy z powództwa Ogólnopolskiego Akademickiego Związku Zawodowego w Warszawie działającego na rzecz J. B. i J. B. zostały wniesione jako odrębne pozwy i tylko względy ekonomiki procesowej przesądziły o tym, że zostały one połączone do wspólnego rozpoznania. Wobec tego w ocenie sądu brak było podstaw do sumowania podawanych w obu pozwach wartości przedmiotu sporu, a więc z tego względu wskazana w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia i wniesiona od niej opłata były prawidłowe.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zniesienie postępowania i uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji.

Skarga kasacyjna została oparta na obu podstawach kasacyjnych.

W zakresie naruszeń przepisów postępowania skarżący wskazał na występowanie w sprawie nieważności postępowania apelacyjnego ze względu na fakt, że sprawa została prawomocnie osądzona (art. 379 pkt 3 k.p.c.) oraz podniósł naruszenia art. 370 w związku z art. 21 k.p.c. i w związku z art. 13 i 18 ust. 2

ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a także art. 398²⁰ zdanie 1 k.p.c.

W zakresie naruszenia przepisów prawa materialnego skarżący podniósł naruszenia art. 415 k.p.c. oraz art. art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 1990 r. o szkolnictwie wyższym w związku z art. 81 § 1 k.p.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem nieważności postępowania, gdyż w stosunku do strony pozwanej wyrok sądu pierwszej instancji z dnia 22 maja 2006 r. stał się prawomocny, ponieważ pomimo złożenia apelacji pozwana skargi tej nie opłaciła należycie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sąd pierwszej instancji orzekł w sprawie, w której wartość przedmiotu sporu przewyższała kwotę 50.000 zł, a wówczas od apelacji pracodawcy pobiera się opłatę stosunkową obliczoną od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 13 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Pozwana chcąc formalnie skutecznie zaskarżyć powyższy wyrok zobowiązana była uiścić opłatę stosunkową w wysokości 5% od wartości przedmiotu zaskarżenia jaki wskazała na 33.507,87 zł, a nie opłatę podstawową 30 zł. Stanowisko powyższe co do rodzaju i wysokości opłaty znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie SN np. uchwale z dnia 5 grudnia 2007 r. (II PZP 6/07). Skarżący podniósł, że prawomocność jest kategorią obiektywną i rozpoznanie apelacji od wyroku, który w stosunku do pozwanej stał się prawomocny, było nie tylko niedopuszczalne, ale rozpoznanie w takim przypadku skargi powoduje nieważność postępowania apelacyjnego z przyczyny prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy (por. orzeczenie SN z dnia 18 marca 1938 r., C.II. 2649/37, Zb.Urz. 1939 p. 119).

Ponadto skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie polegające na hierarchicznej „(nie)zgodności” art. 415 w związku z art. 398¹⁵ § 1 in fine k.p.c. z art. 45 i 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Skarżący zauważył, że sąd drugiej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy orzekł na podstawie art. 415 k.p.c. o zwrocie spełnionego uprzednio na podstawie prawomocnego wyroku świadczenia. Orzeczenie w przedmiocie zwrotu zostało wydane po raz pierwszy i jako prawomocne z momentem ogłoszenia, a więc sąd ten działał funkcjonalnie jako sąd pierwszej instancji i żadne zwyczajne środki odwoławcze od

tego orzeczenia nie służą. Sytuacja taka stanowi, zdaniem skarżącego, jaskrawe naruszenie konstytucyjnej gwarancji dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Norma prawna uprawniająca zatem sąd drugiej instancji do orzekania po raz pierwszy (ale zarazem ostateczny i prawomocny) o zwrocie spełnionego świadczenia, wywiedziona z art. 398¹⁵ § 1 in fine k.p.c. w związku z art. 415 k.p.c., powinna być uznana za niekonstytucyjną.

W ocenie skarżącego możliwe wydaje się usunięcie powyższej kolizji w drodze techniki wykładni ustawy w zgodzie z Konstytucją. Jeżeli ściśle i łącznie odczytywać art. 398¹⁵ § 1 zd. 2 i 3 k.p.c., to wówczas możliwość orzekania o zwrocie spełnionego świadczenia byłaby kompetencją sądu pierwszej instancji, któremu sprawę Sąd Najwyższy przekazał do ponownego rozpoznania. Przy takiej ścisłej wykładni sąd drugiej instancji mógłby orzekać o zwrocie spełnionego świadczenia, ale tylko na skutek zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji w tym przedmiocie. Tylko w takim układzie procesowym zachowana jest gwarancja dwuinstancyjnego postępowania sądowego i prawo do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

Skarżący podkreślił wreszcie, że orzeczenie o zwrocie spełnionego świadczenia jest niewątpliwie orzeczeniem w sprawie, w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, a więc powinno być wydane w oparciu o przesłanki materialne, czego bezwzględnie wymaga element sprawiedliwości materialnej prawa do sądu. Orzeczenie sądu apelacyjnego determinuje wyłącznie przesłanka procesowa, którą jest „uchylenie” lub „zmiana” wyroku oraz „wniosek skarżącego”. Nie determinują jej żadne przesłanki materialne. Z tego powodu sąd ten nie przeprowadza żadnego postępowania dowodowego w celu pozytywnego lub negatywnego ustalenia tych przesłanek, nie czyni w tym względzie żadnych ustaleń faktycznych, nie rozpoznaje zarzutów. W ocenie skarżącego natomiast stosowanie prawa materialnego wymaga uprzednio dokonania ustaleń faktycznych, co przy zastosowaniu przepisów dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia wymagałoby prowadzenia postępowania dowodowego co do istoty np. przesłanek wygaśnięcia obowiązku zwrotu świadczenia. Postępowania takiego w ogóle nie może prowadzić SN, a sąd apelacyjny jedynie w marginalnym zakresie (uzupełniająco), a nie w całości. Tak więc w ocenie skarżącego norma prawna upoważniająca sąd do wydania wyroku

nakazującego zwrot spełnionego świadczenia, ale bez oparcia o materialnoprawne przesłanki, jest sprzeczna z istotą sprawiedliwości materialnej prawa do sądu.

Skarżący formułuje wreszcie kolejne zagadnienie prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: czy orzeczenie Sądu Najwyższego uchylające prawomocne orzeczenie dyscyplinarne o wydaleniu z zawodu nauczyciela akademickiego restytuuje stosunek pracy ze skutkiem *ex tunc* czy ze skutkiem *ex nunc*? W ocenie skarżącego można stwierdzić, że uchylenie to wywołuje skutek względny *ex nunc*. Dopiero orzeczenie Sądu Najwyższego uchylające orzeczenie o karze usuwa przeszkodę uniemożliwiającą kontynuację zatrudnienia i dopiero wówczas pracownik ze strony pracodawcy może doświadczyć przeszkód (np. w postaci nierespektowania orzeczenia SN) uniemożliwiających wykonywanie pracy mimo pełnienia gotowości do jej wykonania w rozumieniu art. 81 § 1 k.p. Z pewnością od tego momentu zasadne może okazać się roszczenie pracownika o wynagrodzenie za czas gotowości do pracy (lub odszkodowanie za jego pozbawienie).

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący podniósł, że stanowisko sądu, że jest „brak podstaw do sumowania podawanych w obu pozwach wartości przedmiotu sporu”, jest błędne i sprzeczne z art. 21 k.p.c. nakazującym sumowanie wartości roszczeń, jeśli jest ich kilka. Zdaniem skarżącego akcentowanie odrębności pozwów (związku zawodowego i pracownika) jest zbędne, skoro pracownik złożył na podstawie art. 56 § 1 zd. 2 k.p.c. oświadczenie o wstąpieniu w charakterze powoda także do procesu wszczętego przez związek zawodowy na jego rzecz, a orzekający sąd sprawy połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Skarżący zauważył także, że w niniejszej sprawie sąd drugiej instancji na podstawie art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c. był związany wykładnią prawa dokonaną w pierwszym wyroku kasacyjnym tj. wyroku SN z dnia 5 grudnia 2002 r. (I PKN 620/01). Drugi wyrok kasacyjny z 6 marca 2008 r. (II PK 192/07) nie stoi w sprzeczności z pierwszym, gdyż wyklucza jedynie subsumpcję stanu faktycznego pod art. 57 k.p. czy też pod art. 32 ustawy o związkach zawodowych, jako pod niewłaściwie zastosowane prawo materialne. Na zastosowanie w sprawie właściwego prawa materialnego wskazał SN w wyroku z 5 grudnia 2002 r. i adekwatnym przepisem jest art. 81 § 1 k.p., którego sąd drugiej instancji, wbrew

obowiązkowi nie zastosował i przez co naruszył w tym zakresie prawo materialne i procesowe tj. art. 398²⁰ zd. 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej okazały się nie mieć uzasadnionych podstaw.

Niezasadny jest zarzut dotyczący nieważności postępowania. Skarżący podnosi bowiem naruszenie art. 379 pkt 3 k.p.c. poprzez nienależyte opłacenie apelacji. Zdaniem skarżącego „sprawa taka została już prawomocnie osądzona”. Twierdzenia te są oczywiście niezasadne. Wskazany przepis nie przewiduje bowiem nieważności postępowania z powodu nienależyte opłaconej apelacji. Wyrok Sądu Okręgowego nie spełnia również przesłanki nieważności postępowania w postaci prawomocnie osądzonej sprawy. Wynika to przede wszystkim z tego, że dwie sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania. Z tego powodu wartości przedmiotu sporu nie podlegały sumowaniu i opłata została wniesiona prawidłowo.

Skarżący podnosi następnie wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego. Polegać ono miało na niezgodności art. 415 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 *in fine* k.p.c. z art. 45 i 78 w zw. z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Zdaniem skarżącego orzeczenie o zwrocie spełnionego świadczenia narusza konstytucyjne gwarancje dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Możliwość wydania takiego orzeczenia przez sąd drugiej instancji jest, według skarżącego, niedopuszczalna i niekonstytucyjna. Kolejne wywody skargi kasacyjnej kwestionują dopuszczalność zastosowania art. 415 k.p.c. jako podstawy materialnej orzeczenia o zwrocie świadczenia. Podniesiono również, że w tym przypadku skarżący został pozbawiony prawa do obrony. Należy w tym miejscu stwierdzić, że Sąd Apelacyjny był związany zaleceniami zawartymi w uzasadnieniu orzeczenia Sądu Najwyższego, które uchyliło poprzedni wyrok. Stwierdzono w nim, że w okolicznościach faktycznych sprawy nie miał zastosowania art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Ochrona w nim przewidziana nie przysługuje działaczowi związkowemu w razie wygaśnięcia stosunku z mocy prawa, na podstawie art. 95 ust. 1 pkt 3 poprzednio obowiązującej ustawy o szkolnictwie wyższym. Z tego względu do pracownika – działacza związkowego nie stosuje się w takiej sytuacji

art. 57 § 2 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2008 r., II PK 192/07). Strona pozwana domagała się w związku z powyższymi ustaleniami Sądu Najwyższego zwrotu spełnionego świadczenia. Podstawą tego roszczenia był art. 415 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny uwzględniając wniosek strony pozwanej orzekł o zwrocie kwoty 39. 028,18 zł.

Należy w tym miejscu stwierdzić, że Sąd Apelacyjny uwzględniając zalecenia Sądu Najwyższego musiał zmienić wyrok Sądu Okręgowego. Przepis art. 415 k.p.c. stanowi, że uchylając lub zmieniając wyrok, sąd na wniosek skarżącego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie orzeka o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu stanu poprzedniego. Nie ulega żadnej wątpliwości, że spełnione zostały wszystkie przesłanki zastosowania art. 415 k.p.c. przez Sąd Apelacyjny. Celem instytucji określanej jako *restitutio in integrum* jest zapobieżenie wystąpienia ujemnych skutków wiążących się dla strony skarżącej prawomocny wyrok z jego wyegzekwowaniem, w razie późniejszego uwzględnienia skargi kasacyjnej. Można stwierdzić, że przepis art. 415 k.p.c. ma charakter wyjątkowy. Nie narusza on jednak przepisów prawa materialnego o nienależnym świadczeniu. Przepis ten ma też częściowo materialnoprawny charakter i stanowi samodzielną podstawę do szczególnego roszczenia o zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia. Wynika z tego, że strona która otrzymała świadczenie powinna liczyć się z możliwością wniesienia skargi kasacyjnej od wydanego prawomocnie wyroku. W przypadku zaś uchylecia lub zmiany tego wyroku istnieje możliwość orzeczenia o zwrocie otrzymanego świadczenia. Wynika z tego, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego nie naruszyło art. 415 k.p.c. i wskazanych w skardze przepisów Konstytucji.

W sprawie nie wystąpił problem podniesiony w skardze kasacyjnej, który został przedstawiony w postaci pytania – czy orzeczenie dyscyplinarne Sądu Najwyższego uchylające prawomocne orzeczenie dyscyplinarne o wydaleniu z zawodu nauczyciela akademickiego restytuuje stosunek pracy ze skutkiem *ex tunc* czy *ex nunc*.

Z tych względów wobec bezzasadnych podstaw skargi kasacyjnej, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

/tp/